

EVOLUCIONIZEM

V klasični obliki konec 19. Stol (Darwin). Še vedno v modi.

- vsi evolucionisti smatrajo, da ima celotna človeška zgodovina enovit vzorec, kljub dogodkom, ki imajo različen videz in včasih izgledajo naključni, kot da ne bi bilo zakonitosti.
- Klasični evolucionisti za predmet analize jemljejo celotno človeštvo = obravnavajo kot celoto, ni omejena na posameznike, obsega vse elemente.
- Celota družbenega življenja se razume po analogiji = organskim življenjem. Družba kot trdno in skladno povezan sistem.
- V središču analize sprememb je družbeni sistem = celota družb.
- Spremembe so vsesplošne, povsod navzoče, nujne in neizogibne.
- Družba kot celota je enovit evolucijski proces.
- Ta proces ima določeno smer in določen vzorec. Vsaka družba in tudi del družbe se nahajata na določeni točki v evolucijskem razvoju. Gre za nekakšno premico, kjer lahko vsako družbo določimo na tej premici razvoja.
- Osnovni razvojni vzorec je razvoj od homogenosti, ki je nestabilen do heterogenosti, ki je stabilna. To je DIFERENCIACIJA ♦ enovito razvejanje. Družbe postajajo bolj trdne in bolj prilagojene okolju, če oblikujejo specializirane organe ali institucije.
- Bistvo je, da je enostavna družba domnevno homogena, ni delitve dela, ni institucionalne členitve, zato je nestabilna, neprilagojena okolju. Z razvojem prihaja do členitve, diferenciacije institucij.
- Evolucijski razvoj je postopen (evolucija ne dela skokov), akumulativen. Razpad, krize, nazadovanja so le izjeme.
- Vzrok evolucijskega razvoja je v značaju družbe same, v njeni prirojeni nagnjenosti k takšnemu razvoju.
- Ta razvoj je samodejen, spontan, ni upravljan s stvarmi nekega zavestnega subjekta.
- Evolucijski razvoj pomeni napredek, izboljšavo pogojev človeškega življenja in življenja samega.

To pojmovanje je danes preveč optimistično.

KRITIKA: podcenjevanje krize in spopade, nazadovanja v družbi, zanemarjajo notranje napetosti, poenostavljeno je jemanje celotnega človeštva kot enote opazovanja. Zato je danes predvsem nadomeščen s funkcionalizmom in teorijo modernizacije.

Danes klasični evolucionizem obstaja : prišlo je do izuma religije, posamezniki, ki so verjeli v iste bogove so se medsebojno ščitili in pridobili prednost, s tem je preživela religija in posamezni znaki te družbe.

Nekateri ne menijo, da je evolucija potekala samo na družbi, življenjski ravni, temveč tudi na področju kulture. Je vprašljivo. Obstaja mnenje, da kulture medsebojno tekmujejo, močnejše imajo prednost v naravni izbiri.

Za evolucioniste velja vse isto, kar velja za biologizem na splošno. Ne upošteva specializacije družbe in, da je človek zavedno bitje. Sprejet je s strani funkcionalizma. PARSONS je razširil, dopolnil ta koncept evolucionizma. Ne gre samo za diferenciacijo, temveč tudi za normativno univerzalizacijo (kakršnokoli vezanost na družino, narodnost, vero ♦). Zahteva tudi, da lahko o razvoju govorimo, da se dvihuje tudi družbena učinkovitost.

EVOLUCIONIZEM : SPENCER : delo : OSNOVNA NAČELA SOCIOLOGIJE

H. MORGAN : delo : STARODAVNA DRUŽBA

SPENCER - periodizacija družbenega razvoja

gre za dvočlensko razvrstitev, gre za evolutivno tipologijo, kjer se razlikujeta vojaška in industrijska (razvita) družba.

	VOJAŠKA DRUŽBA		INDUSTRIJSKA DRUŽBA
1.	Glavna dejavnost je osvojitvev ozemelj	1.	Glavna dejavnost je gospodarske dejavnosti (proizvodnja in menjava)
2.	Princip integracije = prisila s strogimi kaznimi	2.	Princip integracije = pogodbe in prostovoljno sodelovanje
3.	Država = država dominira nad posamezniki	3.	Država = servis občanov
4.	Podobno razmerje med državo in družbenimi institucijami = Država je nadrejena	4.	Podobno razmerje med državo in družbenimi institucijami = Organizacije so avtonomne
5.	SLOJEVITOST = Pripisana, podedovana, askriptivna	5.	SLOJEVITOST = obseg družbene gibljivosti je velik, prizadevanja posameznika prispevajo k njegovemu družbenemu položaju.
6.	Gospodarstvo je organizirano kot samozadostno.	6.	Prihaja do velikega obsega menjave
7.	VREDNOTE = najvišje : pogum, disciplina, pokornost	7.	VREDNOTE: najvišje : iniciativnost, inovativnost, neodvisnost.

Podobna členitev :

DURKHEIM : gre za dvočlensko klasifikacijo. Pri Spencerju ni v prvem planu členitev dela kot je pri Durkheimu.

MORGAN

- ukvarja se bolj z antropološkimi vprašanji

- ideje, ki jih uveljavlja se pojavijo že v 18. Stol. morgan jih kodificira, povezuje način preživetja, družbeno organizacijo in religijo.

- Razlikovanje : divjaštvo, barbarstvo in civilizacija

Nižja, srednja višja stopnja

Podlaga je določen način preživetja in določena tehnologija. Kasneje je ENGELS marsikaj prevzel.

NIŽJA FAZA DIVJAŠTVA: temeljni način preživetja je nabiranje sadja in jedrc. Oblika družbe je horda, kjer še ni zakonskih prepovedi. Na področju kulture sta značilna začetek jezika in magij.

SREDNJA STOPNJA DIVJAŠTVA: pride do iznajdbe loka in puščice ◆ ljudje prično jesti živalsko meso ◆ dvig števila prebivalstva. Človeštvo se postopoma širi. Pride do prepovedi incesta med bratom in sestro, pojavi se animizem.

VIŠJA STOPNJA DIVJAŠTVA : pride do iznajdbe keramike, lončarstva, družinska oblika : materinski klan (skupine žensk v zvezi s skupinskimi moškimi, ki ne sodijo v isti klan) = avunkulat.

NIŽJA STOPNJA BARBARSTVA : udomačenje živali, gojenje rastlin z uporabo namakanja, gradijo se hiše z uporabo opeke, pride do splošne prepovedi incesta, do začetkov stalne naselitve.

SREDNJA STOPNJA BARBARSTVA: pride do institucionalizacije živinoreje, poljedelstva. Pride do politeizma.

VIŠJA STOPNJA BARBARSTVA : pride do obdelave železa in iznajdbe abecede in pismenosti. Poljedelstvo z železnimi orodji postane odločilna produkcijska oblika = prenos lastnine = potomstvo po moški liniji = oblikuje se patriarhat.

CIVILIZACIJA : iznadba fonetske pisave, oblikovanje politične oblasti, stabilizacija monogamne družine in monoteizem.

Morgana štejejo za zagovornika evolucionizma, čeprav pri njemu obstaja tudi tehnološki determinizem.

COMTE : statika, dinamika.